

Извештај о политици и процесу приватизације

Савет за борбу против корупције је поставио као један од својих задатака да анализира политику и процес приватизације узимајући у обзир бројне приговоре у којима се изражава сумња да се иза прекршаја у поступку приватизације крију могућности корупције. У том циљу извршили смо анализу постојећег закона о приватизацији и обавили више разговора са институцијама које се баве праћењем процеса приватизације, као и анализу представки које су упућене Савету а у којима представници предузећа/запослених указују на промашаје или траже поништавање купопродајног уговора. Обавили смо и разговор са Министром за привреду и приватизацију Александром Влаховићем, директором Агенције за приватизацију Мирком Цветковићем и њиховим сарадницима и проучили документацију коју смо том приликом добили. О томе су изнете информације у овом извештају.

Анализом Закона о приватизацији («Службени гласник Републике Србије», бр. 38/2001 и 18/2003) може се констатовати следеће:

1. Приватизација је потпуно издвојена из комплексног пројекта својинске трансформације и стратегије социјалног развоја јер није уклопљена у шири контекст институционалних и економских реформи (о томе реномирани економиста Владимир Глигоров каже: "Један проблем приватизације је да се она обавља у неизграђеном институционалном амбијенту...за приватизацију у целини не постоји корисна институционална структура укључујући бројне ствари везане за тржиште капитала" - интервју у "Данас" 27.11.2003).
2. Закон о приватизацији је супротан одредби у чл.56 Устава Србије (којим се признају различити облици својине: друштвени, државни, приватни и задружни), а неусклађен је и са европским стандардима, по којима се прихватају мешовити облици својинских односа, јер се у њему под својинском трансформацијом подразумева искључиво претварање друштвене својине у приватну својину, игноришући јавни облик својине, коме је признато право у развијеним демократским друштвима; стога се фаворизује приватни власник на рачун јавних добара као и малих акционара (што показују примери да се предвиђа продаја и стратешки важних добара, као и то да Конзорцијуми у које су укључени акционари слабије пролазе на тендеру од појединачних или удружених приватних власника).
3. Доведена је у питање и демократска концепција приватизације: а/ потпуно је подвргнута ингеренцијама Владе уместо Парламента, што показује положај Агенције за приватизацију, чијег директора именује Влада и та Агенција

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

одговара Влади а мање Парламенту, а исти је случај и са именовањем Тендерске комисије у којој се јављају и други чланови Владе; другим речима, превелика су дискрециона овлашћења Владе, која ограничавају могућност контроле од стране Парламента (постоји Одбор за приватизацију Скупштине, али се поставља питање колико је Скупштина расправљала о овом проблему и да ли је усвојила одлуке које је спроводила Влада); б/ стога је нереална одредба Закона из чл. 32, која регулише да учесник на тендеру има право приговора на спроведени поступак, јер се може жалити само Агенцији за приватизацију, односно Министарству које је и одобрило тај поступак; ц/ одсуство јавне контроле од стране Скупштине акционара и синдиката, што представља кршење чл.16 Закона којим се предвиђа да се иницијатива за приватизацију доставља синдикатима, што се не практикује увек, као и одобрење одлука од стране акционара, који треба према чл. 55 Закона да потпишу уговор о примени облика организације, што се такође често избегава; ц/ нетранспарентност у процесу одлучивања о приоритетима понуђача (све је препуштено консултантским фирмама које бира Министарство за приватизацију на препоруку Светске банке), а убрзани ток приватизације отежава преглед и контролу.

4. У чл. 3 Закона се одређује да предмет приватизације не могу бити природна богатства и добра од општег интереса, али није прецизирано на шта се то односи, а у пракси су у поступку приватизације и таква добра као што је пекарска индустрија, млекарство, а предвиђа се и приватизација нафтне индустрије и електроиндустрије, угљенокопа и сл.
5. Иако чл. 22 Закона предвиђа који све подаци о фирми која је у поступку приватизације морају бити представљени, често се изузима импозантна имовина да би се умањила процена вредности фирме, која се затим јефтино продаје.
6. Чл. 64 предвиђа казнене мере за прекршаје у поступку приватизације, али не и за неиспуњење уговорних обавеза од стране купца, нити за фалсификовање или селективно представљање информација о фирми која се приватизује, чиме се умањује њена вредност.

Какви се проблеми јављају као последице тако конципираног и недовољно прецизно формулисаног Закона о приватизацији?

- У приговорима се истиче да о одлучивању ко испуњава услове за учешће на тендеру постоје велика дискрециона права консултаната када је у питању цена капитала фирме и услови плаћања, што отвара могућност злоупотреба помоћу уступака фаворизованим понуђачима (пример са понудама ниске цене изазива сумњу да се то чини да би се дала предност фаворизованом конкуренту);
- Могућност договарања између понуђача који се јављају на тендеру (утврђено је 12 случајева које је Агенција поништила, јер је било договарања да би се избегла конкуренција);

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

- Преко избора саветника могу да се фаворизују понуђачи (у приговорима се напомиње да се дешава да је саветник купца истовремено и саветник Министарства), јер саветници су кључни у одлучивању које су понуде приоритетне које ће се прихватити; консултанци врше процену капитала фирме и могу удесити време када ће се вршити процена (на пример, одлагање да би се у међувремену направили дугови, што смањује вредност капитала фирме); док правни саветници могу примедбама на достављену документацију искључити непожељног конкурента са тендера (приговор у случају Београдске пекарске индустрије); треба узети у обзир и енормне накнаде консултантским фирмама;
- Заштита права мањинских акционара није у потпуности уређена законом и поставља се питање да ли Комисија за овлашћење хартија од вредности штити интересе акционара или државне интересе;
- Такође није прецизирано када се и како одлучује о стечају (по процедури када је дуг већи од капитала фирме) и којим судским већима се даје стечајни предмет (постоје сумње у могућност намештања, јер се један исти стечајни управник јавља у више случајева (наведени су примери једног стечајног управника у 63 стечаја и другог у 123), као и који се критеријуми примењују за избор стечајног управника; у процедури стечаја изнете су многе примедбе у јавности, јер је стари закон о стечају лош и омогућује многе злоупотребе, а усвајање новог закона стално се одлаже;
- Постављено је питање да ли Агенција за приватизацију прати и контролише испуњење преузетих обавеза нових власника, јер се дешава да се после приватизације имовина упропашћује, привреда не оживљава, а има случајева и обустављања производње, или преусмеравање намене купљеног предузећа или хотела у друге сврхе (што је по закону недозвољено до 5 година употребе), а у једном броју случајева једини ефекат је отпуштање вишка радника; има и приговора да се при оцени конкурентности понуђача селективно процењују понуђени програми, или се приоритет даје понуђеној цени за капитал фирме, иако се дешава да је укупна понуда конкурента који је другостепено оцењен повољнија у погледу програма развоја фирме, те се на тај начин може манипулисати у циљу фаворизовања одређеног купца;
- Постоје бројне притужбе на некомпетентност Трговинских судова и могућности злоупотребе, односно корупције;
- Министарства за финансије и за приватизацију немају увид у то колико је нелегално стеченог капитала и "прљавог новца" ангажовано приликом купопродаје државних фирми, наводно зато што би то дестимулисало стране инвеститоре, не водећи рачуна о негативним политичким ефектима обнове и јачања представника Милошевићеве номенклатуре и мафијашког бизниса;
- Проблематични су случајеви приватизације када нови власник не испуњава уговор о социјалном програму, инвестицијама, санирању заосталих зарада и осигурања вишка запослених;

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

- Постоје случајеви фалсификовања информација да би се омогућила предност одређеног купца.

**Извештај о најкарактеристичнијим случајевима кршења
закона у поступку приватизације**

Ветеринарски Завод, Земун

После проучене обимне документације коју је уз своју представку доставио Конзорцијум запослених Ветеринарског Завода, са приговорима да је тендер спроведен кршењем закона у поступку приватизације тог предузећа, а будући да у одговору Агенције за приватизацију по приложеним пријавама нисмо добили конкретне одговоре на најважније примедбе, поставили смо Агенцији следећа питања:

1) На приговор у тачки 2 који је Конзорцијум запослених Ветеринарског Завода упутио Агенцији у смислу "пристрасности државних органа" у поступку приватизације тог предузећа, наводећи мишљење помоћника министра за привреду и приватизацију достављеног Влади 30.10.2003. којим се изражава сумња у бонитет тога Конзорцијума, јер су наводно тражили да се купљени капитал плаћа у више рата, Агенција је одговорила следеће: "Наводи Конзорцијума у тачки 12 Приговора на законитост спроведеног поступка Јавног тендера је тенденциозно истргнут из контекста поменутог дописа, иако представља логичан редослед закључивања код елаборирања постављеног питања од стране Ветеринарског Завода..." (?) Да ли је то одговор на постављени приговор, у којем, како се тврди у документацији Конзорцијума запослених, прво, није било речи о тражењу исплате на рате, већ само постављање питања, и друго, да у поменутом допису стоји упозорење Влади да је поменути понуђач финансијски неспособан да задовољи услове тендера? Да ли је то била тенденција да се Конзорцијум запослених унапред дисквалификује? Последњи одговор Агенције, у којем стоји: «Конзорцијум запослених у Ветеринарском Заводу... у недостатку аргумената почиње са оптужбама», такође сугерише да је постојао одбојни став према том Конзорцијуму, јер ни овог пута нису узети у обзир јаки аргументе из приговора, на које желимо да укажемо.

2) Да ли је Агенција из оправданог разлога (будући да разлог није наведен) продужила рок за куповину тендерске документације до 05.09.2003, иако је већ у првом року постојао један понуђач, тј. Конзорцијум запослених Ветеринарског Завода, који је уплатио потребан износ – узимајући у обзир чињеницу да је саветник упозорио Агенцију да је уговор о прикључењу Конзорцијуму Зекстра друге фирме Банком неовлашћено потписао директор, те да због тога решење суда о упису у регистар није било донето до 20.08.2003, а тај Конзорцијум је тек 09.07.2003. донео одлуку којом проширује своју делатност уводећи делатности које су сличне делатностима

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

Ветеринарског Завода. Да ли је ту у питању намештање тендера, како тврди Конзорцијум запослених Ветеринарског Завода?

3) Да ли је Агенција утврдила чињеницу да предузећа Зекстра и Банком нису повезана предузећа, као матична предузећа, тј. да Конзорцијум Зекстра-Банком није ни постојао приликом пријаве на конкурс, те је супротно закону прихваћен као легитимни учесник јавног тендера, а није била донета ни одлука свих чланова конзорцијума о приступању конзорцијуму пре закључења уговора овлашћених лица оба предузећа – закључак финансијског саветника гласи: "Одлука предузећа Банком доо Београд о формирању Конзорцијума није донета од стране надлежног органа предузећа" и "Уговор о Конзорцијуму који је достављен не испуњава услове предвиђене јавним позивом и Упутством за понуђаче...". Зашто је Агенција прешла преко тог упозорења?

4) Да ли је Агенција прекорачила своје законско овлашћење када је у јавном позиву преиначила услове у погледу квалификације, чиме се разграђује идентитет фирме Ветеринарски Завод, назначивши да се може испунити само неки услов, односно, делатности које имају само додирних тачака са делатношћу Ветеринарског Завода, те се као купац може појавити онај понуђач код кога се "бар један члан Конзорцијума бави најмање годину дана једном од наведених делатности", не предвиђајући колико тај члан може учествовати у куповини друштвеног капитала (што може бити и 1%). При том, како стоји у приговору Конзорцијума запослених, у тачки 2 позива наведене су као делатности које треба да задовољи купац: производња сточне хране и производња ветеринарских лекова и вакцина, али се те делатности не налазе у тач. 4, док се Банком као члан Конзорцијума Зекстра-Банком као прворангирани понуђач, бави само трговином хране за животиње, а не и трговином навелико са житарицама, нити има дозволу од Министарства за пољопривреду да се бави трговином фармацеутских производа. Да ли је, према томе, финансијски саветник дезинформисао Тендерску комисију да оба конзорцијума испуњавају услове квалификације? Ако се има у виду да је Ветеринарски Завод једини произвођач на Балкану тривалентне вакцине против шуштавца, парашуштавца и антракса, као и дијагностичких средстава за откривање бруцелозе и туберкулозе живине и говеда, непромишљена продаја тако неквалификованом (нестратешком) партнеру може да угрози даљи рад Ветеринарског Завода и доведе до нежељених последица (имајући у виду и чињеницу да је делатност другог члана Конзорцијума, предузећа Зекстра, текстилна индустрија).

5) Какав је одговор Агенције на приговор Конзорцијума запослених да су правила тендера била различито саопштена понуђачима, тј. да је Конзорцијуму запослених дата информација која је садржала мањи укупан износ потребних инвестиција (3,380.000 евра), што је условило да њихова понуда буде мања, док је Конзорцијум Зекстра-Банком сачинио понуду на бази 4,380.000 евра, из чега произлази да учесници нису располагали истоветним информацијама. Поставили смо питање Агенцији како је до тога дошло?

6) Да ли је Агенција донела одлуку о томе да ли понуђачи испуњавају или неиспуњавају услове и критеријуме наведене у Јавном позиву само на основу мишљења и предлога правног и финансијског саветника Агенције и на који начин Агенција

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

утврђује поузданост њиховог мишљења? На основу Записника са другог наставка седнице Тендерске комисије могло би се закључити да су дискрециона права саветника пренаглашена, што сугеришу следеће изјаве: М. Маржик: "За нас је једино валидно оно до чега су дошли наши правни и финансијски саветници", и даље, "Утврђивање квалификационих критеријума не ради Агенција... За Агенцију је битно и за то искључиво одговара наш саветник", односно, "Оно што презентирамо Тендеру то је само оно што ми добијамо од нашег саветника"; К. Тончић: "Саветник је ту у функцији да преузме одговорност давањем изјаве да су све одлуке у складу са законском и тендерском процедуром"; а Председник Тендерске комисије Чедомир Јовановић, на примедбе чланова Конзорцијума запослених да нису добили одговоре на постављена питања, каже на завршној седници Тендерске комисије: "Ми смо добили одговор Агенције, односно правног саветника... и због тога саветник предлаже да се настави са отварањем понуде", "...правни саветник је под (оном) врстом одговорности...истакао своје мишљење у којем каже да не постоји ни једна препрека да се одустане од даље процедуре". Не показује ли наведено да је Агенција пренела своју одговорност на саветнике као једино релевантна лица у процени квалификационих услова и способности понуђача да на њих одговоре? У вези са тим члан Тендерске комисије, Велибор Пешић, је изјавио у "Блицу" од 24.01.2004: "Постоји могућност да су правници Агенције обманули чланове Комисије и у том случају је одлука коју смо донели (реч је о одлуци о прворангираном понуђачу) правно ништавна". Како Агенција утврђује и контролише «веродостојност мишљења и процена финансијског и правног саветника»?

7) Зашто је Агенција прешла преко прекршаја законске одредбе да се седнице Тендерске комисије морају сазивати писменим путем у предвиђеном року и са достављеним материјалом пре одржавања седнице, да би га чланови Тендерске комисије могли проучити и припремити се за доношење одлуке? Супротно томе, као што показује Записник, главна седница на којој је донета одлука од 25.12.2003. заказана је дан уочи одржавања седнице, без достављених материјала и са погрешном информацијом да ће се на тој седници само извршити презентација понуда без доношења одлуке. На приговор члана Тендерске комисије да је седница сазвана на брзину и да се чланови нису припремили за одлучивање, дат је само формални одговор, у том смислу да је то због празника и да је директор Агенције потписао документ дан уочи сазива, док је изостао одговор на питање: зашто је била потребна таква журба када је било још мало времена до истека рока, као и на предлог зашто се не може седница померити за дан-два да би чланови Тендерске комисије могли да проуче тек добијени материјал. Уместо одговора извршен је притисак на чланове Тендерске комисије, да се на тој седници донесе одлука, иако је Ч. Јовановић изјавио: "Ми данас не доносимо никакву значајну одлуку". А да би одлука ипак била донета, понашање чланова Тендерске комисије, који су имали наведене примедбе, оквалификовано је као "неприхватљиво за нормалан рад" (Ч. Јовановић), или да је у улози "адвоката једног од понуђача", те да то представља конфликт интереса, јер сви знају "какви су проблеми са Ветеринарским Заводом" (што је имплицитна дисквалификација); затим, да одлагање седнице представља преседан, "јер ако немате јасне аргументе (а врло јасан аргумент је

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

предочен - да није било времена да се материјал проучи) не могу да ставим на гласање да се одлука пролонгира"; што је Председник Тендерске комисије закључио речима: "Ја вас упозоравам да је ово последња прилика у којој можете да се изјасните о способности и спремности да учествујете у раду Тендерске комисије... или да отворено кажете *да овде заправо седите да би ова комисија била неуспешна* (наш курзив, јер то имплицира бојкот рада Тендерске комисије). И најзад, М. Маржик инсистира да се чланови Комисије изјасне, "јер одлука је дефинитивна" (дакле, и пре одлучивања чланова Комисије). Истицање да су чланови Конзорцијума запослених у Ветеринарском заводу били учесници у тендеру не објашњава ваљаност донете одлуке, с обзиром да се из записника са завршне седнице види како су третирани управо ти представници тендерске комисије. Чиме објашњавате овакву врсту притиска и да ли је то условило резултат гласања (3:2)?

8) Конзорцијум запослених Ветеринарског Завода је приговорио Агенцији и да је нарушено начело јавности и поставио питање: ко је наредио да последња седница Тендерске комисије буде затворена за јавност, када је неидентификовано обезбеђење спречавало улаз у салу где се одржавала седница? Постављамо питање: какви су разлози руководили Агенцију за такву одлуку?

9) Поставља се и питање о улози консултантске фирме CES MECON и да ли је она добила заступништво на основу расписаног тендера, с обзиром на могућност сукоба интереса, будући да постоји веза између директора Агенције Мирка Цветковића као бившег извршног директора и партнера у CES MECON, као и између власника предузећа CES MECON, Душана Никезића, чији је син Звонимир Никезић, заменик директора Агенције за приватизацију. Као и питање о улози Драгана Ђурића, заступника Конзорцијума Зекстра-Банком, који је и члан управе ФК "Партизан" и може имати аспирације на земљиште Ветеринарског Завода.

10) Зашто је Агенција обуставила преговарање 27.01.2004. до 10.02.2004. и да ли је захтев да Скупштина акционара Ветеринарског Завода упише бесплатне акције пре потписаног уговора о продаји друштвеног капитала у складу са законском процедуром? Ветеринарски Завод је тим поводом упутио приговор Агенцији, будући да према чл. 11 Закона о приватизацији "Пренос капитала без накнаде обавља се после спроведене продаје капитала", тражећи истовремено да Агенција не предузима даље радње са прворанжираним понуђачем, до доношења одлуке Врховног суда о законитости спроведеног поступка на јавном тендеру. Шта Агенција у вези са тим намерава да уради? Пошто чл. 25а Закона каже да се може обуставити поступак уколико су се појавили нови моменти што није раније било познато, поставља се такође питање о каквим је новим моментима реч?

Арогантан одговор Агенције за приватизацију да «онај који губи има право да се љути» потврђује сумњу да Конзорцијум запослених у Ветеринарском заводу није третиран равноправно.

Агросеме, Сремска Митровица

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

У одговору Агенције за приватизацију стоји да се води судски спор за раскид уговора пред Трговинским судом у Новом Саду, затим, да је суд изрекао привремену меру забране располагања имовином предузећа, из чега није јасно у којој је фази спор, као и о којој се имовини ради (да ли и непокретној и покретној), јер ако је реч о непокретној, то већ произлази из уговора о купопродаји.

Међутим, поставља се питање:

1) Зашто је Агенција чекала до 20.01.2004.г.са покретањем тужбе против нових власника (иначе лица за која се и раније знало да су под истрагом) због неизвршења уговора и то када купац треба да уплати ИИ рату од 30 милиона динара, што се одлаже у случају спора?

2) Зашто није стављена забрана и на продају покретне имовине (семенске робе) од које купац има знатне добити и користи је за отплату за куповину предузећа?

3) Шта је предузето у вези са манипулацијом купца у погледу докапитализације, коју је покушао да оствари путем вештачког ђубрива, а не у новчаном износу, и то вршећи криминалну радњу уз помоћ Пеђа-Комерца који је издао лажну потврду о ускладиштењу 450 тона ђубрива (а уствари само половина од тога), на основу чега је Трговински суд регистровао докапитализацију и на тај начин купац повећао свој удео у власништву на 64%. На упозорење Агенције о овом случају запослени су добили одговор да Агенција није надлежна. Да ли је у интересу процеса приватизације Агенција дужна да одговори на питање: ко је надлежан и да упути запослене на мере које могу предузети?

4) Да ли је Агенцији познато да је Окружно јавно тужилаштво поднело тужбу Окружном суду у Новом Саду за покретање кривичног поступка против Д. Ђермановића и И. Сабо-а због кршења чл.27 ст.2 у вези са ставом 1 Закона о спречавању прања новца (потпис заменика јавног тужиоца Татјане Лагумције)? Да ли је Агенција то узела у обзир приликом покретања тужбе за раскид уговора?

5) Шта је предузето да се спречи издавање у закуп пољопривредних апотека, које више не раде а радници су остали без посла?

6) Да ли је у складу са законским одредбама о формирању конзорцијума да се накнадним анексом, када је куповина већ извршена, доводи ново лице у замену за Ђермановића (о којем постоје такође подаци да је био 7 година у затвору) и да ли је Агенција предузела нешто у вези са тим?

7) Да ли је Агенцији за приватизацију познато да је Агенција из Новог Сада предложила запосленима да откупе уговор од "Паноније" тако што ће отплатити прву рату од 30 милиона динара, плус 6 милиона камате, наводно за изгубљену добит, што није било прихватљиво за раднике предузећа?

Дописом од 2. марта 2004. године предложили смо да Агенција стави забрану и на продају покретне имовине, док се не реше покренути спорови, јер предузеће све више осиромашује и пропада.

ШКБ Транспорт, Крагујевац

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

У одговору Агенције за приватизацију на приговоре запослених у овом приватизационом поступку речено је да је Сектор контроле Агенције предузео у оквиру својих надлежности потребне мере, како би се утврдило чињенично стање у правној ствари приговора о повреди законитости у поступку приватизације. У вези са тим замолили смо Агенцију да нас обавести које су мере предузели, када је увидом на лицу места могло да се установи на основу документације (оверене у одговарајућим институцијама) да се купац послужио нетачним информацијама у аукцијској документацији (а спор око утврђивања фалсификата у документацији одуговлачи се у Јавном тужилаштву у Крагујевцу).

У допису Агенције се такође наглашава да се Агенција обратила писмено Трговинском суду у Крагујевцу ради добављања аутентичном обавештења о уписаним подацима за ДП Крагујевац и ПКБ Транспорт, али су се задовољили одговором тог суда да није у могућности да да потребне одговоре. Поставили смо питање Агенцији да ли је покушала да установи ко је надлежан за достављање таквог обавештења?

У истом допису Агенције наводи се и то да они и даље врше поступак контроле извршења уговорних обавеза купца, али се постављају питања: 1. на који начин се врши та контрола и 2. докле може да траје (узимајући у обзир негативне последице за опстанак и рад предузећа)?

Одговор Агенције да не стоји примедба да директор неовлашћено остварује приход од издавања у закуп објеката предузећа "с обзиром да су то приходи предузећа који се користе и распоређују у складу са законом..." је нејасан и у супротности са стварним стањем, јер захтев радника да се од прихода из закупа објеката плаћају радници који су остали без посла, није прихваћен од стране купца.

Намећу се следећа питања у вези са израженом сумњом да је наведени купац, Миловановић, фаворизован и да постоји сукоб интереса, будући да је исти повезан са председником Независне Асоцијације синдиката, који је био председник Управног одбора:

1) Да ли је Д.Миловановић у претходним консултацијама са Агенцијом, пре аукције, добио информацију о томе да нема других понуђача, те је тек последњег дана у року за пријаву учешћа на аукцији поднео документацију, са знатно умањеном процентом купопродајне цене?

2) Да ли је Агенцији познато да је Трговински суд у Крагујевцу утврдио да Миловановић није имао законску основу за куповину појединих објеката ПКБ Крагујевац, пошто је то предузеће посебан правни субјект, оставивши раднике у том предузећу (запослени радници у свом приговору наводе да је продајна цена само једног ексклузивног ресторана знатно изнад купопродајне цене ПКБ Транспорт)?

3) Да ли су сви наведени прекршаји били довољни да се раскине уговор са новим власником и зашто је Агенција тражила 09.09.2003.г. да се са Миловановићем нађе компромис, под условом да испуни обавезу да до 30.09.03. прими у радни однос раднике ДП Крагујевац, када он није испунио ни друге уговорне обавезе?

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

Дописом од 2. марта 2004. године замолили смо Агенцију да нам одговори у којој је фази решавање проблема на које је указано у приговорима запослених. Одговор још увек није стигао.

15 Септембар, Ваљево

У свом одговору на примедбе запослених у овом предузећу Агенција је утврдила да купац није извршио уговорну обавезу о достављању банкарске гаранције за инвестиције ни после друге опомене, али није јасно зашто је рок продужаван и обавеза гаранције преиначена у достављање доказа да је извршена уплата, а није јасно ни да ли је то извршено.

На приговор о нетачним информацијама у поднетој документацији директора Филиповића као потенцијалног купца предузећа, Агенција одговара да је купац гарантовао веродостојност документације о имовини под материјалном и моралном одговорношћу, што би из досадашњих других искустава у поступку приватизације могло да се покаже као недовољна гаранција, а Агенција и сама закључује да ће у случају давања нетачних података бити поднета кривична пријава, али се не види када ће се то утврдити и докле ће тај процес трајати, зато смо замолили да нас обавесте шта је у вези са тим учињено. Одговор од Агенције нисмо добили.

На основу начина на који је формиран Конзорцијум од 81 запосленог радника, на чијем су челу стајали Филиповић и Слободан Ђукић, тадашњи заменик Министра за трговину и туризам (сам са 35% учешћа у власништву), а који са још 6 запослених имају 58% акција, може се сумњати да приватизациони поступак није текао по законским одредбама, јер:

1) према приговору запослених стоји да нису били упознати са могућношћу куповине другог дела акција на отплату у 5 годишњих рата, а Филиповић је нетачно обавестио јавност да су радници купили предузеће (док је уствари 300 мањинских акционара остало изван тога због нетачних информација);

2) купац није до уговореног рока извршио исплату за инвестиције од 13.260.000 динара и уместо тога понудио да изгради гасну котларницу која не може бити еквивалент за обавезу инвестиције;

3) Филиповић је тражио од мањинских акционара да потпишу изјаву да нису заинтересовани за даљу докапитализацију, али су ови одбили јер нису били упознати са купопродајним уговором;

4) на интернет сајту Агенције приказан је само део имовине предузећа, иако је купљено цело предузеће (није приказано 8 објеката), те се сумња да је то учињено да би се умањила вредност капитала приликом купопродаје, али и да би се непријављена имовина могла распродавати изван законом прописане одредбе (наводи се доказ да је магацин у Лајковцу, који није на списку имовине, а оглашен је за продају по цени нешто мањој од куповне цене предузећа) и да би се продајом тих објеката исплаћивала докапитализација;

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

5) директор Филиповић је противно законском праву на синдикално организовање и деловање суспендовао руководиоце синдиката, а председнику дао отказ због представке поднете Савету за борбу против корупције;

6) постоји сумња о сукобу интереса с обзиром да је члан Конзорцијума, Слободан Ђукић, који поседује 35% акција, помоћник Министра за трговину и туризам, који је уз то запослио свог сина као менаџера у том предузећу;

7) да би умањио вредност капитала предузећа Филиповић је дао нетачну информацију да је опрема стара преко 50 година, а није тешко проверити да су купљене нове и модерне машине, због чега су запослени радници поднели кривичну пријаву Општинском јавном тужилаштву, а пошто то тужилаштво није ништа предузело, поднета је пријава Републичком јавном тужиоцу;

8) поднете су и следеће кривичне пријаве за злоупотребе положаја против директора Филиповића по чл.242 Кривичног закона, о склапању штетног уговора; Општинском јавном тужиоцу у Ваљеву (а одговор заменика јавног тужиоца, Ане Никић, је био да то нису кривична дела која се гоне по службеној дужности); као и кривична пријава Републичком јавном тужиоцу 26.02.2004.г.;

9) Да ли је Агенцији познато да су истражни органи после приватизационог поступка установили мањак од 160 тона пшенице, чија је вредност већа од купопродајне цене за предузеће (о чему је упућена кривична пријава Окружном јавном тужиоцу).

Пошто је Агенција из достављене документације упозната са овим приговорима, 2. марта 2004. године замолили смо да нас обавесте како Агенција намерава даље да поступи у вези са овим случајем приватизације.

Нисал, Ниш

Савету је достављен захтев за преиспитивање купопродајног уговора. 13.08.2003. године, на основу јавног тендера предузеће је купио "Домал-Инжењеринг", чији је сувласник директор једног погона Нисала. Вредност капитала била је процењена 1999.г. на 75.048.000 динара, односно л2.809.000 УСД. Али је фирма продата "Домалу" за само 325.000 еура, са обавезном инвестицијом од 3.100.000 еура и уз минимални социјални програм. Иако предузеће није било губиташко и пре приватизације су редовно исплаћиване плате, у 2003.г. намештен је губитак пред приватизацију (достављен доказ), да би се умањила вредност капитала у продаји. Радници напомињу да су без икаквог кредита сами изграђивали предузеће.

Постоји сумња да је приватизација намештена у корист "Домала", уз помоћ помоћника директора Нисала који је представио ту фирму у најбољем светлу, на рачун Нисала, као и члана агенције Љубомира Ђуровића, који је форсирао интересе новог власника. Та сумња је изазвана и чињеницом да су сви претходни солвентни понуђачи одбијени, а Катарина Тончић из Агенције обавестила је Тендерску комисију да је предузеће губиташ и да радници не примају плату.

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

Агенција за приватизацију је спречила Конзорцијум запослених да се јаве као понуђачи дајући високу процену суме која би требало да буде уплаћена од 2.500.000 еура, што би по раднику износило 2.000 еура, због чега су запослени одустали. Такође је било предложено да радници дају предузеће на хипотеку да би евентуално добили потребни кредит.

Напомиње се да је Влада уговором о купопродаји извршила промену Закона о приватизацији када је орочила социјални програм на 1 годину уместо на 5 година.

Запослени постављају питање: којима средствима је "Домал" купио ово предузеће када је његова месечна реализација знатно мања од Нисалове, тј. за 5 месеци 2003 купац је имао реализацију само од 18.000.000 динара, док је у то време месечна реализација Нисала била 60.000.000 динара.

У представци су наведене следеће уговорне обавезе које нови власник не испуњава:

1. противно обавези о неотпуштању радника, на запослене са дужим стажом врши се притисак да оду на плаћено одсуство са 45% плате, што је већ у једном броју и остварено;

2. директор врши распродају имовине предузећа без јавних тендера и то користи за исплату радника;

3. директор је одбио да упозна мањинске акционаре са купопродајним уговором, проглашавајући га за државну тајну (приложен доказ);

4. директор је суспендовао председника синдиката због приговора на рад новог власника и забранио одржавање састанака синдиката;

Поред тога, промењена је служба обезбеђења предузећа и постављено приватно обезбеђење.

Сумња се да постоји сукоб интереса, јер иако запослени нису могли да дођу до информације о расподели акција, сазнали су да Слободан Петковић, заменик Министра за привреду и приватизацију, има 35% акција у новој власничкој структури.

Што се тиче стања у фирми после приватизације, запослени тврде да је фабрика упропашћена: не договарају се повољни послови и слабо реализују већ уговорени; не уводе се нове технологије; не ради се на привлачењу стратешког инвеститора и опада производња; изграђују се само хале, јер постоји намера да се преусмери делатност предузећа.

Ветпром, Сомбор

На аукцији одржаној 15.05.2003.г. предузеће купио Конзорцијум од 6 чланова на челу са директором Александром Каићем.

Пре приватизације то је била реномирана фирма са добром позицијом на тржишту и добром пословном сарадњом са произвођачима лекова и купцима-здравственим установама. Предузеће је после приватизације у блокади и према приложеној документацији види се да долази до пада производње; власници (који још

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

нису регистровани у Трговинском суду) врше опструкцију дестимулишући пословне партнере и не уговарајући нове послове, те предузеће губи купце.

Шеф рачуноводства предузећа, Миланковић Гордана, носилац Конзорцијума, дала је нетачне информације о негативном пословању фирме и прогласила предузеће губиташким тако да је купљено по почетној цени од 5.320.000 динара, мада је вредност капитала предузећа процењена на 26.000.000 динара, али пошто није било других кандидата прихваћена је почетна цена (сумња се да је постојао договор са Агенцијом за приватизацију да тај Конзорцијум буде једини понуђач).

Предузеће ипак ради јер су се мањински акционари организовали и на Скупштини акционара суспендовали директора Кайћа и изабрали в.д. директора; међутим, пошто то Трговински суд у Сомбору није регистровао, долази до извесних блокада око потписивања налога и рачуна. Акционари не дозвољавају приступ купцу у предузеће да не би зауставио производњу. Чекају на окончање спора који се води у Окружном суду у Сомбору (прво рочиште одржано 19.11.2003).

Мањински акционари су изнели следеће приговоре на незаконито обављање аукције:

1. незаконито прибављање банкарске гаранције од 2.660.000 динара, на тај начин што је путем недозвољене трансакције тај износ пребачен са жиро рачуна Ветпрома на жиро рачун приватног предузећа "Линет" од којег је фиктивно купљен софтвер, што је, затим, уплаћено за депозит. Уз помоћ накнадно придруженог члана Конзорцијума изван предузећа, која је била у личној вези са директором филијале банке, прибављена је потребна гаранција. Агенција за приватизацију је констатовала недозвољену трансакцију и упутила допис Комисији за спречавање прања новца, на основу чега је Агенција за приватизацију из Новог Сада предложила раскид уговора, односно поништење аукције због нелојалне конкуренције, али до сада то није дало резултате. Радници су то пријавили СУП-у у Сомбору и био је одредјен притвор за Кайћа и Миланковић Гордану, али су пуштени 01.07.2004.г. А по изласку из притвора, иако су под истрагом, повели су дисциплински поступак против запослених који су поднели кривичну пријаву (приложена документација);

2. купац није у року (до 30.04.2003) уплатио депозит, а "Линет" је након купопродаје вратио наведену суму Ветпрому да би се заташкала недозвољена трансакција;

3. синдикату и мањинским акционарима су одбили да дају на увид уговор о купопродаји, а за извештај о контроли из Агенције Нови Сад речено је у Агенцији из Београда (господја Дабовић) да је то интерни документ који не могу да дају на увид. Због свега тога Скупштина мањинских акционара је 08.07.2003.г. забранила приступ у предузеће члановима Конзорцијума, који још није легални власник јер га Трговински суд није регистровао, а поседују само уговор са Агенцијом за приватизацију;

4. постоји сумња у повезаност Кайћа и Агенције за приватизацију у Београду (као могућа веза спомиње се Драган Спасојевић из Агенције).

Синдикат признаје грешку што су затворили предузеће, али да то нису урадили сматрају да фирма више не би постојала. Затражили су увођење принудне управе док се

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

не оконча кривични спор, који се отеже (07.04.2004. Општински суд је заказао рочиште по привременој мери, али постоји бојазан да ће суд одобрити улазак Конзорцијума у предузеће, а то може да доведе до тешких последица). Принудну управу су затражили да би предузеће добило в.д.директора до коначног решења.

Запослени су изјавили да нису против приватизације, већ против незаконито обављене приватизације.

Неметали, Врањска Бања

Уговор о купопродаји закључен 14.10.2003. са купцем Рајковић Гојком, који је одмах сменио директора и поставио бившег директора који је отишао у пензију. Неметали су једно од најуспешнијих предузећа у Пчињском округу, које има стратешки значај и широку примену и које је премашивало годишњи план производње и редовно исплаћивало раднике, што се знатно изменило у постприватизационом периоду, те предузеће не може да оствари континуитет производње и практично не ради, осим једног погона са 12-14 радника, од 87 запослених.

Из тих разлога и због утврђених прекршаја у поступку приватизације Конзорцијум запослених је поднео захтев Агенцији за приватизацију 5.12.2003.г. за раскид купопродајног уговора, наводећи следеће:

1. купац није доставио банкарску гаранцију на име уговореног инвестиционог улагања ни после опомене Агенције (потврда);
2. зауставио је процес производње, не реализују се уговорне обавезе према купцима и није извршена обавеза улагања у унапређење производње;
3. од уговорене приватизације не исплаћују се зараде радницима;
4. сам купац је изјавио на Скупштини запослених да му је циљ да предузеће препрода;
5. већи број радника послао на принудне одморе и прети им отказом;
6. продаје имовину предузеће супротно законској одредби (оглас за продају локала у Београду од 15.01.2004.);
7. купац је да би прибавио гаранцију заложити фирму у хипотеку (представка Окружном суду у Врању 26.02.2004.);
8. постоји сумња да је купац два пута осуђиван на казне затвора из привредног пословања и да има изречену меру забране за обављање привредне делатности;
9. купац је новчана средства предузећа пребацивао на свој приватни текући рачун у виду "позајмица".

Као последица свега тога дошло је до великог пада физичког обима производње (штета износи 6.079.652 динара) и прети опасност потпуног заустављања производње.

Дана 03.02.2004. године Агенција за приватизацију, регионална канцеларија у Нишу извршила је контролу субјекта приватизације «Неметали» Врањска Бања. У Извештају са ове контроле, Агенција каже да је купац доставио гаранцију «Кулске банке», пословница Врање, а за све остале примедбе (повреда права из радног односа, пренос новца са жиро рачуна АД «Неметали» на приватне рачуне), запослени су

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

«упућени да се обратe надлежним органима». Што се заустављања процеса производње тиче, Извештај Агенције је контрадикторан, јер под «Економски аспекти» (трећа страна Извештаја), у тачки 3. Континуитет пословања, стоји да «предузеће ради», и коментар: «Смањен месечни физички обим производње и прихода у односу на период приватизације за око 30%). Претходно, међутим, на првој страни Извештаја, у делу «Проблеми укратко», стоји и: «Смањен месечни физички обим производње и укупни приходи у односу на период пре приватизације за око 30%. Разлози за то су делом објективне природе (смањење тржишта, технолошки проблеми), а делом субјективне природе (**дисконтинуитет у процесу производње**, непоштовање уговорених рокова испоруке, организациони проблеми).

Жупа, Крушевац

Хемијска индустрија Жупа из Крушевца, са више од 1.300 запослених, продата је 13.01.2004.г. предузећу "Вектра М" из Београда, по ниској цени од 3,8 милиона еура, у поступку у којем је примењено продужење рока за поступак приватизације за 15 дана, а као разлог продужења наведено је да "Жупа" на Скупштини запослених није донела одлуку о издавању акција, што је противно законској одредби. Због тога и због других повреда приватизационог поступка Конзорцијум запослених је затражио преиспитивање одлуке о приватизацији због битне повреде правила поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничког стања.

Запослени су поднели више представки о неправилностима у току спровођења тендерске процедуре (видети документацију) у којима су изнели следеће:

1. постоји сумња да је извршена злоупотреба приликом прибављања гаранције, тј. да је купљено предузеће дато као гаранција (документ у којем власница "Вектре М" изриче захвалност директору Комерцијалне банке);

2. Агенција за приватизацију није "Жупи" доставила решење о купопродајном уговору него само обавештење да је закључен уговор са прворангираним понуђачем, што је супротно чл.196 Закона о општем управном поступку;

3. пошто прворангирани понуђач није био спреман да у року (до 03.12.2003.) обезбеди гаранцију, купац је издејствовао продужење рока због разлога који није законски предвиђен;

4. када је 22.12.2003. настављен поступак приватизације погрешно је утврђено чињеничко стање, за шта је уложен приговор, а Агенција је нерегуларно оставила финансијском саветнику да процени да ли је било неправилности у поступку приватизације, за шта он није био компетентан, јер су се приговори односили на непоштовање процедуре а не на финансијске податке;

5. председница компаније "Вектра М" је недозвољено вршила утицај на запослене у представништву фирме у Новом Саду у корист свог програма, што није дозвољено пре окончања процеса приватизације.

Запослени су, стога, поставили следећа питања Агенцији за приватизацију:

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

- Да ли фирма са мање од 900.000 еура годишњег прихода и мање од 10 запослених може бити прворангирани понуђач за куповину фабрике са укупним прометом већим од 25.000.000 долара и 1400 запослених?

- Те да ли је Агенција проверила порекло капитала фирме "Вектра М" који је уложен у куповину предузећа Жупа?

На та питања Агенција није дала одговоре, нити је доставила обавештење о примењеним критеријумима по којима је извршено рангирање понуђача.

О изнетим приговорима достављена је документација Савету за борбу против корупције.

Будући да "Вектра М" још није уписана у регистар Трговинског суда у Краљеву, мада је нови власник већ сменила руководство фабрике и поставила ново, Конзорцијум запослених очекује да ће се удовољити њиховом захтеву о преиспитивању овог поступка приватизације.

Семе, Београд

Предузеће "Семе" АД Београд поднело је захтев (под бр. 07 7557/2003) да се преиспита и поништи приватизација 70% вредности капитала, која је одржана 19.03.2003.г., јер проценом капитала није обухваћена укупна имовина предузећа и самим тим није утврђена адекватна вредност капитала, будући да је процењена имовина пословног простора процењена само на око 100 еура по квадратном метру (прилог процена капитала од CES MECON-а). У достави се наводи импозантна имовина и процена њене стварне вредности. Поред тога, наводи се да је нови власник уселио у 2 хале у Макишу БК Студио и део Телекома и променио намену предузећа, те уместо дораде и паковања семенске робе бави се другом делатношћу, као и да је затворио погон за дораду и паковање семенског поврћа у магацину у Земуну и разрушио део пословног простора у Јагодини. Указује се, даље, да је нови власник починио значајне повреде Закона о предузећима и приватизацији тако што је Скупштину акционара сазвао и одржао супротно чл. 250 ст.4 Закона о предузећима и самовољно поступио при избору органа Управе, јер није имао присутну већину акционара. Због свега тога акционари су дописом бр. 2669 од 23.10.2003.г. поднели захтев предузећу ради увида у документацију, што по закону имају право, али до данас нису добили одговор, те због учињене штете акционарима захтевају да се преиспитају наведене чињенице и поступи по закону.

Из наведене анализе се може утврдити да постоје многа нерешена питања у политици и у поступку приватизације, због којих може доћи и долази до злоупотреба и прекршаја:

1. Влада доноси уредбе о поступку приватизације са законском снагом и тим путем уређује посебне програме за неке фирме, што је противно закону и ствара услове за волонтаризам.

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

2. Средства од приватизације нису довољно искоришћена за подстицање привредног развоја, јер су улагана углавном за реструктурирање гигантских фирми и попуњавање буџета.
3. Није утврђено да ли се иза фиктивног купца скривају и офф-схоре компаније, нити Министарство и Агенција имају преглед да ли је и колико "прљавог новца" и нелегално стеченог капитала употребљено за куповину друштвених фирми и да ли долази до привредне рехабилитације представника бившег режима.
4. Није дефинисано која се предузећа од општег националног значаја не могу приватизовати и која морају бити трансформисана у јавно добро, односно која се могу дати у концесију.
5. Није извесно да ли постоји системска контрола колико купци улажу у конкретна предузећа у инвестиције, социјалне програме, за обезбеђење егзистенције отпуштених радника и сл. (саопштен је само општи податак да је за инвестиције уговорено 700 милиона евра, а из Фонда за развој издвојено 25 милиона евра за кредите, помоћу којих је отворено 70.000 нових радних места).
6. Не постоје објашњења за случајеве када се у приговорима изриче сумња да постоји намештање тендера, на основу чега се ствара утисак о недовољној спремности главних актера приватизације да преиспитају своје поступке.
7. Не води се рачуна о томе када се врши процена имовине фирме која се продаје, а будући да ту процену врше консултантске фирме, оне могу у договору са фаворизованим купцем одлагати процену, да би нарасли дугови предузећа и снизили цену продаје.
8. Закон о стечају омогућује малверзације јер не прецизира: на основу којих критеријума се одређују судска већа којима се даје стечајни предмет; по којим мерилима се врши избор стечајних управника (случај да један стечајни управник врши посао у много стечајева); дато је много власти појединцима, који су превише плаћени, без контроле Министарства и Агенције.
9. Нису предвиђене санкције за прекршаје у процесу приватизације за неизвршење уговорних обавеза од стране купаца, нити за нетачно представљање информација о вредности капитала и имовине предузећа.
10. Није дефинисано колика је ингеренција Министарства и Агенције у контроли рада консултантских фирми које имају велика дискрециона права у одлучивању о процени вредности капитала фирме која се приватизује и о рангирању понуда, што је чини се препуштено искључиво Светској банци.
11. Нису дефинисани односи Агенције за приватизацију и Трговинских судова, који арбитрарно процесуирају претставке о прекршајима и неефикасним радом доводе до пропадања предузећа која су ушла у поступак приватизације.
12. Министарство и Агенција за приватизацију прелазе преко бројних приговора, иза којих се крије сумња о могућности корупције приликом поступка приватизације, без показане спремности да озбиљно преиспитају такве случајеве.

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

13. Нису заштићена права мањинских акционара јер су непрецизно одређени садржаји уговора о продаји, што условљава да се често склапају уговори на штету запослених, а нису дефинисане ни обавезе и одговорност потписника уговора (Агенције за приватизацију и купаца).
14. Не постоји увид у средства која купац полаже као гаранцију за узимање кредита код банке, те се дешава да подноси као гаранцију саму фирму коју купује, а није законски регулисан однос органа за приватизацију и банака, да би се то спречило.
15. Не постоји увид о прекршајима када купци незаконито продају имовину предузећа које су купили у роковима које закон не дозвољава.

На основу тога могу се дати следеће препоруке:

1. Преиспитати све случајеве приватизације у којима постоји сумња да је дошло до повреде закона.
2. Оснажити улогу Народне скупштине Републике Србије тако што ће Скупштина и надлежна радна тела вршити систематску контролу над целокупним процесом приватизације; предлаже се да Скупштина квартално разматра извештај Владе и о томе извести јавност.
3. Законским категоричким нормама регулисати рокове и поступак приватизације да би се отклонила могућност да се уредбама де факто суспендује примена закона.
4. Да Влада, у оквиру својих надлежности, подржи перманентан рад Комисије за надзор над Трговинским судовима.
5. Предвидети механизме контроле капитала који се користи у купопродаји да би се искључила могућност прања новца и легализовања нелегално стеченог капитала и поништили такви уговори.
6. Законом недвосмислено дефинисати шта се сматра јавним добром у смислу Закона о приватизацији, како би се отклониле нејасноће које фирме од јавног интереса могу да буду приватизоване, односно која добра могу бити предмет уговора о концесији.
7. Законом дефинисати механизме контроле од стране Министарства и Агенције за приватизацију у погледу одлука које доносе консултантске фирме, да би се спречиле могуће злоупотребе путем повезивања истих са унапред фаворизованим купцем.
8. Испитати случајеве где се као купци јављају државни функционери и санкционисати постојећи сукоб јавног и приватног интереса.
9. Законом регулисати утицај на нове власнике предвиђањем санкција у случају неизвршавања обавеза из уговора о купопродаји и предвидети обавезујуће норме за њихово предузетничко понашање у смислу унапређивања привредне активности и поштовања права запослених.

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

10. Да би се обезбедило што боље функционисање процеса приватизације потребно је да Влада инсистира на доношењу нових, односно на измени постојећих закона, и то: закон о порезу на додатну вредност, закон о повраћају одузете имовине, Антимонополски закон, Закон о спречавању прања новца, Закон о концесијама, Закон о стечају.
11. Да се одмах обустави приватизација средствима офф-схоре компанија.

Изнета анализа указује на то да би се у интересу што целисходније својинске трансформације морало критички проценити шта недостаје у Закону о приватизацији и шта је било нерегуларно у спроведеним поступцима. Предлажемо да се сви приговори које је Савет добио на поступак приватизације (можемо Вам ставити на располагање добијену документацију) преиспитају и донесу одлуке о даљем поступку очекујући да нас известите о томе шта је учињено.

Достављамо Вам списак подносилаца представки упућених Савету за борбу против корупције везаних за проблеме у приватизацији предузећа по закону из 2001. године:

1. ГП Златибор, Ужице
2. Бачка, Чонопља
3. Бездан, Сомбор
4. Дунав, Бездан
5. Градина, Ужице
6. Напредак, Ратково
7. Београдска пекарска индустрија, Београд
8. Јафа, Црвенка
9. Бора Кечић, Обреновац
10. Универзал, Лозовик, Велика Плана
11. 2. Октобар, Вршац
12. Славица-Парафарм, Суботица
13. Стрела, Аранђеловац
14. Инекс Стјеник, Чачак
15. ПИК Таково, Горњи Милановац
16. Метеор, Суботица
17. Меркур, Бачка Паланка
18. Морава, Чачак
19. Полет, Нови Пазар
20. Јелак, Тутнин
21. АУ систем, Београд

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

22. Новитет, Нови Сад
23. Агрохем Нови Сад
24. Лука Дунав, Панчево
25. Фабрика Вагона, Краљево
26. ЕМС КИЈЕВО, Обреновац
27. Ламинат, Бајина Башта
28. Дуван, Чачак
29. Ветпром, Сомбор
30. Семе, Београд
31. Хемпро, Београд
32. Аргопромет, Пожаревац
33. Дунав, Челарево
34. Нисал, Ниш
35. ИНИС, Ниш
36. Бродограднилиште Апатин, Апатин
37. Банини, Кикинда
38. Хладњача, Краљево
39. Биопак, Београд
40. ГПД Дом, Петровац
41. Изолма, Рача
42. Неметали, Врањска Бања
43. Дунав, Нови Сад
44. Дискос, Александровац
45. Прима, Кикинда
46. Здравље, Лесковац
47. Тимок, Зајечар
48. Аутоцентар Балкан, Суботица
49. Борац, Крупањ
50. УТП Војводина, Шид
51. Заштита, Прес Београд
52. Космај, Младеновац
53. Тиса, Нови Кнежевац
54. Елтек, Ковачица
55. Прехрана, Сомбор
56. Врења, Београд
57. Фрад, Алексинац
58. Нитекс, Ниш
59. Југолек, Београд
60. Аутопревоз, Врњачка Бања
61. Шећерана Јединство, Ковачица
62. Услуга, Александровац
63. Јелен До, Јелено До

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О ПОЛИТИЦИ И ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

64. Извор, Параћин
65. Агросеме, Сремска Митровица
66. Ветеринарски завод, Земун
67. ПКБ Транспорт, Крагујевац
68. Литопапир, Чачак
69. 15. септембар, Ваљево
70. Узор, Ваљево.
71. Радник, Нова Варош
72. Жупа, Крушевац
73. Ердевик, Ердевик
74. Банат, Зрењенин
75. Сремпут, Рума
76. Авалагума, Београд
77. Спортстар, Београд
78. Металсеко, Горњи Милановац
79. Братство, Суботица
80. Механика, Алексинац
81. Атеље Стари Град, Београд
82. Техносервис, Београд
83. Биопротеин, Обреновац
84. Монтажа, Београд
85. 14. децембар, Сомбор
86. Југометал, Београд
87. Подриње, Љубовија
88. ШИП Никола Николић, Крагујевац.

Загорка Голубовић

Достављено:
Влади републике Србије, председнику Војиславу Коштуници
Министарству за привреду, министру Драгану Маршићанину
Народној скупштини републике Србије,
Одбору за привреду, председнику Милку Штимцу
Агенцији за приватизацију, директору Бранку Павловићу